

2022-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Кыйноолорду жана башка катаал, адамкерчиликсиз же кадыр-баркты басмырлаган мамиленин жана жазанын түрлөрүнүн алдын алуу боюнча Кыргыз Республикасынын Улуттук борборунун бюджетинин аткарылышына жүргүзүлгөн шайкештик аудити жөнүндө отчет

“Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына, 2025-жылга карата Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аудитордук иш планына жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2025-жылдын 24-сентябрындагы № 06-1/590 буйругуна ылайык, Кыйноолорду жана башка катаал, адамкерчиликсиз же кадыр-баркты басмырлаган мамиленин жана жазанын түрлөрүнүн алдын алуу боюнча Кыргыз Республикасынын Улуттук борборунда (мындан ары – Улуттук борбор) 2022-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата бюджеттин аткарылышына шайкештик аудити жүргүзүлдү.

Жооптуу тараптар жана аудиттин субъектиси

Бул аудитке карата жооптуу тарап жана аудит объектиси болуп Кыйноолорду жана башка катаал, адамкерчиликсиз же кадыр-баркты басмырлаган мамиленин жана жазанын түрлөрүнүн алдын алуу боюнча Кыргыз Республикасынын Улуттук борбору эсептелет.

Жооптуу тараптардын милдеттери

Жогоруда аталган тараптын жалпы милдеттенмелерине берилген ыйгарым укукту жүргүзүү жана мамлекеттик каражаттарды тескөө, ошондой эле ушул аудиттин предметине карата жооптуу милдеттери кирет.

Аудиттин милдети

Улуттук борбордун бюджетинин аткарылышына жыйынтык чыгаруу жана ошондой эле аудиттин негизинде түзүлгөн мыйзамдык талаптар (аудиттин критерийлери). Аудиттин тыянагын тастыктоочу жана ылайыктуу далилдерди алуу үчүн жол- жоболорду жүргүзүүнү камтыйт.

Алынган аудитордук далилдер бул отчетто баяндалган корутундуларга негиз болуп берүү үчүн жетиштүү жана ылайыктуу деп эсептелет.

Аудиттин предмети

Улуттук борбордун бюджетинин аткарылышын жөнгө салган ченемдик укуктук актыларга шайкеш келүүсүнө аудит.

Аудит мезгилинде каржылоону тескөөчүлөр төмөндөгүлөр болгон

– биринчи кол коюу укугу менен: Улуттук борбордун директору Б.Т. Рысбеков – 2024-жылдын 1-августуна чейин, 2024-жылдын 23-августунан

азыркы шайкештик аудит жүргүзүлүп жаткан мезгил аралыгында – Б.Б. Касымбеков;

– экинчи кол коюу укугу менен: Улуттук борбордун башкы эсепчиси Р.Е. Такиров, азыркы шайкештик аудит жүргүзүлүп жаткан мезгил аралыгында.

Ишти аткарууда колдонулган аудитордук стандарттар

Аудит INTOSAI аудитинин негизги принциптерине жана шайкештик аудити үчүн жетектөөчү көрсөтмөлөргө, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2021-жылдын 29-мартындагы №01-26/56 токтому менен бекитилген шайкештик аудити жөнүндө колдонмого ылайык жүргүзүлгөн.

Аудитордун жана аудитордук топтун милдети

Аудитордун жана аудитордук топтун милдети жүргүзүлгөн аудиттин негизинде Улуттук борбордун бюджетинин аткарылышы мыйзамдын талаптарына (аудиттин критерийлерине) ылайык келүүсү жөнүндө өз алдынча корутундуларга келүү болуп саналат. Аудит корутундуларды тастыктоо үчүн жетиштүү жана тийиштүү далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт.

Аудит аткарылган аудитордук жол-жоболор шарттарга ылайыктуу жана алынган аудитордук далилдер бул отчетто баяндалган корутундулар үчүн негиз болуп берүү үчүн жетиштүү жана ылайыктуу деп эсептейт.

Аудит критерийлери

Аудиттин критерийлери болуп, Улуттук борбордун бюджетинин аткарылышын жөнгө салган төмөндөгү ченемдик укуктук актылар болуп саналат:

- “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” нускама;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги №258 “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” токтому менен бекитилген жобо;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 1-августундагы № 423 “Кыйноолорду жана башка катаал, адамкерчиликсиз же кадыр-баркты басмырлаган мамиленин жана жазанын түрлөрүнүн алдын алуу боюнча Кыргыз Республикасынын Улуттук борборунун кызматкерлерине эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Финансы Министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү боюнча жобо.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жазма буйругунун аткарылышы

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2018-жылдын 1-январынан тартып 2019-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Улуттук борбордун мурунку аудитинин натыйжалары боюнча, 5 пункттан турган жазма буйрук толугу менен аткарылган.

Эмгек акыга шайкештик аудит

Улуттук борбору тарабынан 2022-жылга карата бюджеттик каражаттарынын чыгымдар сметасы жалпысынан **13 888,2** миң сомго бекитилип, жыл ичинде өзгөртүүлөр жана толуктоолор менен **20 346,9** миң сомго, такталган кассалык чыгымдар **18 068,6** миң сомго аткарылган, анык чыгымдар **18 385,0** миң сомго аткарылып, кассалык чыгым анык эсептелген чыгымга салыштырмалуу **316,4** миң сомго көп аткарылган, же 101 % түзөт.

Улуттук борбору тарабынан 2023-жылга карата бюджеттик каражаттарынын чыгымдар сметасы жалпысынан **14 152,1** миң сомго бекитилип, жыл ичинде өзгөртүүлөр жана толуктоолор менен **26 249,2** миң сомго, такталган кассалык чыгымдар **25 854,0** миң сомго аткарылган, анык чыгымдар **25 346,0** миң сомго аткарылып, кассалык чыгым анык эсептелген чыгымга салыштырмалуу **508,0** миң сомго аз аткарылган, же 98 % түзөт.

Улуттук борбору тарабынан 2024-жылга карата бюджеттик каражаттарынын чыгымдар сметасы жалпысынан **27 356,7** миң сомго бекитилип, жыл ичинде өзгөртүүлөр жана толуктоолор менен **31 344,0** миң сомго, такталган кассалык чыгымдар **31 070,3** миң сомго аткарылган, анык чыгымдар **30 852,1** миң сомго аткарылып, кассалык чыгым анык эсептелген чыгымга салыштырмалуу **218,0** миң сомго аз аткарылган, же 99 % түзөт.

Иш сапар чыгымдарына бөлүнгөн каражаттардын натыйжалуулугу, үнөмдүүлүгү жана ченемдеринин сакталышына шайкештик аудит жүргүзүү

Аныкталды:

Кыргыз Республикасынын Финансы Министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү боюнча жобонун 114 жана 115-пункттарына ылайык Кызматкердин Кыргыз Республикасынын аймагында кызматтык иш сапарда болуусунун иш жүзүндөгү мөөнөтү, кызматкер иш сапардан кайтып келгенде көрсөтүлүүчү иш сапардык күбөлүгүнүн маалыматтарынын, транспорттук жана

мейманканалык чыгымдар жөнүндөгү документтердин негизинде жана кызматкердин Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары кызматтык иш сапарда болуусунун иш жүзүндөгү мөөнөтү, көрсөтүлгөн авиабилеттин, жайгаштыруу талондорунун жана чет өлкөлүк паспортко коюлган белгилердин негизинде аныкталууга тийиш.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун 1-пунктунун 3-пунктчасына ылайык - командировка өтүүчү жерге чейин жана кайра кайтуу жол кире чыгымдардын, анын ичинде аталган чыгымдарды тиешелүү документтер менен ырастоо менен транспорттогу жүргүнчүлөрдү милдеттүү мамлекеттик камсыздандыруу боюнча төлөмдөрдүн ордун толтуруу иш жүзүндөгү сарптоолор боюнча жүргүзүлөт. Билеттер жок болгон учурда жол кире боюнча чыгымдар ушул токтомдун №1-тиркемесине ылайык өлчөмдө кайтарылат деп милдеттендирилген.

Бирок, иш сапардык күбөлүгү, транспорттук чыгымдар жөнүндөгү документтери жана жайгаштыруу талондору жок болгондугуна карабастан **96,9** миң сом ашыкча төлөнүп берилгени аныкталып, аудиттин жүрүшүндө Улуттук Борбордун кызматкерлери тарабынан 2025-жылдын 15-октябрында № 242500024 квитанция менен республикалык бюджетке **96,9** миң сом ордуна коюлду.

2025-жылдын 22-сентябрындагы № 203 “Кыргыз Республикасынын Акыйкатчысы (Омбудсмени) жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 25-беренесинин 2-пунктунун 9-пунктчасына ылайык, Кыйноолорду жана башка катаал, адамкерчиликсиз же кадыр-баркты басмырлаган мамиленин жана жазанын түрлөрүнүн алдын алуу боюнча Кыргыз Республикасынын Улуттук борбору өз ишин токтотуп, анын функциялары Кыргыз Республикасынын Акыйкатчысына (Омбудсменине) өткөрүлүп берилди.

Аудитор

М.К. Арзыбаев